

Kemira Chemicals Oy
Harmajantie 3
32741 SASTAMALA

LAUSUNTO KEMIRA CHEMICALS OY:N MÄRKÄLUJAHARTSIN JA SELKEYTYKSEN APUAINEN TUOTANNON SIIRTÄMINEN SASTAMALAAN -HANKKEEN ARVIOINTIOHJELMASTA

Kemira Chemicals Oy on toimittanut Pirkanmaan ELY-keskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaisen ympäristövaikutusten arviointiohjelman Märkälujahartsin ja selkeytyksen apuaineen tuotannon siirtäminen Sastamalaan -hankkeesta (YVA-ohjelma).

YVA-menettelyn **yhteysviranomaisen** on Pirkanmaan ELY-keskus. **Hankkeesta vastaava** on Kemira Chemicals Oy. YVA-ohjelman on laatinut hankkeesta vastaavan toimeksiannosta Environ Corporation Finland Oy.

Arviointiohjelma ja arviointiselostus

Ympäristövaikutusten arvioinnista annetun asetuksen 6 §:n 6 d- ja e-kohtien perusteella suunniteltavaan hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Arviointimenettely on kaksivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa käsitellään arviointiohjelmaa, joka on hankkeesta vastaavan suunnitelma hankkeen ja sen vaihtoehtojen ympäristövaikutusten arvioimiseksi. Arviointiohjelma sisältää myös suunnitelman, miten osallistuminen arviointimenettelyssä järjestetään. Yhteysviranomaisen antaa hankkeesta vastaavalle arviointiohjelmasta lausunnon, joka sisältää myös yhteenvedon muiden viranomaisten lausunnoista ja yleisön mielipiteistä. Toisessa, YVA-selostusvaiheessa hankkeesta vastaava kokoaa arvioinneista arviointiselostuksen, joka tulee laatia arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen ohjelmasta antaman lausunnon perusteella. Arviointimenettely päättyy yhteysviranomaisen lausuntoon arviointiselostuksesta. Hankkeesta vastaavan on liitettävä yhteysviranomaisen lausunto arviointiselostuksen kanssa valmiin hankesuunnitelman lupa- ja hyväksymishakemuksiin.

Arvioitava hanke ja sen vaihtoehdot

Hanke sijoittuu Kemiran Sastamalan (entinen Äetsä) tehdasalueelle nykyisiin rakennuksiin. Tehdaskäytön ulkopuolelle rakennetaan säiliöitä sekä niiden suoja-altaat ja täyttöalueet sekä vuoto- ja keräilyaltaita. Kemikaalikuljetukset lisääntyvät noin 500 kuljetuksella vuodessa (nykyisin 6000), ja niitä on ympärivuorokauden, mutta ne ajoittuvat pääosin päiväaikaan.

Siirrettävä tuotanto sisältää kolmen kemikaalin valmistuksen panosprosesseina. Vaarallisten kemikaalien käyttö ja varastointi lisääntyy 11 uudella kemikaalilla ja kemikaalien kulutus noin 2.6 prosenttia. Tuotantolinjojen prosessi- ja jäähdytysvesi otetaan Kokemäenjoesta. Prosessien jätevedet kierrätetään tuotannossa tai toimitetaan hävitykseen vaarallisina jätteinä. Reaktorien poistoilma lauhdutetaan ja puhdistetaan.

Vaihtoehto 0. Tuotanto Sastamalan tehtaalla jatkuu nykyisellään. Vaasan tehdas lopetetaan, ja tuotanto loppuu tai siirtyy ulkomaille.

Vaihtoehto 1. Märkälujahartsin ja selkeytyksen apuaineen tuotanto siirretään Sastamalan tehtaalle. Vaasan tehdas lopetetaan.

Suunnittelun vaihe, suunnittelu- ja toteuttamisaikataulu

Hankkeesta vastaavan tavoiteaikataulun mukaan säiliöalueen rakentaminen ja tuotannon siirto ajoittuisivat syksyyn 2014 ja tuotantolaitos aloittaisi toimintansa vuodenvaihteessa 2014/2015.

Hankkeen YVA-menettelyn liittyminen muihin menettelyihin (5 § 1 mom)

Hankkeen YVA-menettelyä ei ole yhdistetty muiden lakien mukaisiin menettelyihin. Hankkeesta vastaava päivittää kuitenkin YVA-menettelyn aikana ympäristölupahakemustaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviranomaiselle siten, että lupahakemus voitaisiin kuuluttaa viipymättä YVA-menettelyn päätyttyä.

ARVIOINNISTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Arviointiohjelma oli yleisön nähtävillä 26.2.–10.4.2014 vaikutusalueen kunnissa ja luettavissa kirjastoissa Sastamalassa ja Huittisissa sekä Pirkanmaan ELY-keskuksessa Tampereella, ja Internet-sivuilla www.ymparisto.fi/KemiranSastamalanYVA.

YVA-kuulutus julkaistiin Lauttakylän lehdessä ja Alueviestissä. Arviointiohjelman kaikille avoimeen yleisötilaisuuteen Kemiran Sastamalan tehtaan ruokala Viertolassa 10.3.2014 osallistui noin 20 henkilöä. Yleisötilaisuuden keskusteluissa tuli esiin lähialueen asukkaiden kysymykset kemikaaliturvallisuudesta ja miten toiminta ja ympäristövaikutukset muuttuvat sekä liikenneturvallisuus. Yleisötilaisuudessa oli läsnä pääasiassa vain lähialueen väestöä.

Hankkeen arviointiohjelma, kuulutus ja lausuntopyynnöt sekä muistio yleisötilaisuudesta ovat nähtävillä ELY-keskuksen Internet-sivuilla.

ARVIOINTIOHJELMASTA ANNETUT LAUSUNNOT JA MIELIPITEET

Yhteysviranomaisen pyytämät lausunnot: Sastamalan ja Huittisten kaupungit, Pirkanmaan ja Satakunnan liitot, Sastamalan kaupunki/ympäristönsuojeluviranomainen, Pirkanmaan Maa-kuntamuseo, Pirkanmaan pelastuslaitos, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto TUKES, Varsinais-Suomen ELY-keskus, Lounais-Suomen aluehallintovirasto, Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto, Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi, Hämeen ELY-keskus, kalatalousyksikkö, Vammalan seudun kalastusalue, Kokemäenjoen - Loimijoen kalastusalue. Arviointiohjelma lähetettiin tiedoksi: Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ja Turun Seudun Vesi Oy.

Arviointiohjelmasta saaduista lausunnoista ja annetusta mielipiteestä on yhteenveto tämän lausunnon lopussa.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Yhteysviranomaisen lausunto kohdistuu arviointiohjelmassa esitettyihin nykytilan kuvauksiin ja hankekuvaukseen, jotka ovat lähtökohtana ja perusteena arvioinnille ja vaikutusalueen rajauksille sekä keskeisten ympäristövaikutusten tunnistamiseen, arviointimenetelmien ja -kriteerien valintaan ja soveltuvuuteen, arvioinnin lähdeaineistoon ja asiantuntemukseen ja myös raportin havainnollisuuteen ja osallistumiseen.

Yhteysviranomaisen on ottanut lausunnossaan huomioon lausunnoissa ja mielipiteissä arviointiohjelmasta esille tuotuja näkökohtia.

Hankkeen kuvaus

Ohjelmassa tulee esittää hankekuvaus, joka on lähtökohta toiminnan olennaisten ympäristövaikutusten tunnistamiseen ja arviointien suunnitteluun, kuten soveltuvien arviointimenetelmien, arviointikriteerien, lähdeaineistojen, asiantuntijoiden tms. valintaan, yhdessä nykytilan kuvauksella saatavien tietojen kanssa. Näiden tietojen avulla arviointiohjelmassa esitetään eri vaikutusalueiden todennäköiset maantieteelliset ja ajalliset laajuudet.

Yhteysviranomaisen edellyttää arviointiohjelmaan lisättäväksi tiettyjä hankekuvauksia, jotka ovat olennaisia eri arviointien lähtökohtina. Esimerkiksi hankekuvauksia on tarpeen tarkentaa rakennettavan uuden säiliöalueen ja muiden piharakenteiden sekä uusien vaihtoehtoisten tehdasalueen kuljetusreittien kuvauksilla ja havainnollistavilla valokuvilla, piirroksilla ja karttakuvilla. Hankkeen rakentamisvaiheen kuvausta on tarpeen tarkentaa, mikäli maaperän rakentaminen kohdistuu tehdasalueella pilaantuneeseen maaperään.

Ympäristön nykytilan kuvaus

Arviointiohjelmassa esitettävän ympäristön nykytilan kuvauksen tulee olla kattava hankkeen keskeisten ympäristövaikutusten tunnistamiseen, vaikutusalueen alustavaan rajaukseen sekä vaikutusarviointien suunnitteluun ja arviointimenetelmien valintaan sekä vaikutusten merkittävyyden arviointia varten. *Ympäristön nykytilan kuvaus* perustuu olemassa oleviin tietoihin, ja sitä täydennetään selvityksin. *Selvitys nykytilasta* esitetään arviointiselostuksessa.

Arviointiohjelmassa esitetyt ympäristön nykytilan kuvaukset ovat pääosin riittäviä. Yhteysviranomaisen edellyttää tarkennuksia kuvauksiin vaikutuksittain jäljempänä.

Vaikutusalueiden rajaus

Arviointiohjelman alustavia vaikutusalueita on tarpeen laajentaa suorien ja välillisten vesistövaikutusten ja liikennevaikutusten osalta.

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINNIT

Ympäristöonnettomuudet ja niiden seuraukset s. 14, 46–49

Hankekuvaus s.14

Kemikaaliriskit voivat liittyä myös Kokemäenjoen tulvan aiheuttamiin riskeihin, joten hankekuvauksesta on voitava tunnistaa mahdolliset tulvan aiheuttamat välilliset vaikutukset kemikaaliriskeihin.

Arviointiohjelmaan on tarpeen lisätä uudesta rakennettavasta säiliöalueesta yksityiskohtaisempi asemakaavapiirustus ja sijaintitiedot ml. maanpinnan ja rakenteiden korkeudet. Lisäksi tulee esittää rakennettavan säiliöalueen ja piharakenteiden sijainti suhteessa Kokemäenjoen vedenkorkeuksiin. (Tieto havaituista vedenkorkeuksista on mahdollisesti kunnalla tai Äetsän voimalaitoksen operoijalla).

Ympäristön nykytilan kuvaus

Nykytilan kuvauksessa on tarpeen ottaa huomioon myös koko tehdasalue toimintoiheen mukaan lukien tehdasalueen nykyinen sisäinen liikenne ja siihen liittyvät mahdolliset ympäristö-
onnettomuusriskit. Ks. myös Liikenne

Ympäristöonnettomuuksien vaikutusalueiden rajaus

Arviointiohjelman mukaan arvioidaan kemikaalipäästöjen kohdistumista onnettomuustilanteissa ilmaan, maaperään, pinta- ja pohjavesiin sekä lähialueen ihmisiin.

Ympäristöonnettomuuksien vaikutusalueiden laajuus vaihtelee. Arvioinnissa tulee erikseen tuottaa tiedot lähialueeseen kohdistuvista riskeistä, niiden vaikutuksista ja hallinnasta sekä etäämmälle kohdistuvista välillisistä vaikutuksista.

Kemikaalionnettomuuksien ja poikkeustilanteiden aiheuttamien jätevesipäästöjen vaikutusten tarkastelualueeksi Kokemäenjoessa on arvioitu noin 2 kilometriä alavirtaan. Arviointiselostuksessa vaikutusalueeksi tulee ottaa vesistö alavirtaan vähintään Huittisten Karhiniemen vedenottamoon saakka (noin 11 km).

Mikäli Kokemäenjokeen liettyy elohopealla pilaantunutta maata rakennusvaiheessa, arvioitava vaikutusalue on vähintään kuten edellä.

Vesistörajaus tulee ulottaa samoin Kokemäenjokeen rajoittuvaan Natura-alueeseen.

Vaikutusalueen tulee kattaa vaikutukset kala- ja rapukantoihin sekä joen muuhun vesieliöistöön. Ks. Luonto

Menetelmät, aineisto, asiantuntemus s.46–49

Hankkeen kemikaaliriskit arvioidaan osana koko tehtaan riskikartoitusta, ja tulokset ovat käytettävissä arviointiselostuksen laadinnassa.

Epikloorihydriini- ja dietyleenitriamidisäiliöille on tehtävä arviointiohjelmassa esitetyn lisäksi vaaranarvioinnit koskien lämpösäteilyn (säiliö- ja allaspalo) aiheuttamaa vaaraa (henkilö, ympäristö ja rakennukset). Vaasan tehtaiden seurausanalyysi ei ole riittävä aineisto arviointeihin. Säiliöpalossa syntyvien kaasujen leviämistä on arvioitava leviämismallilla.

Arviointiselostuksessa tulee esittää ja kuvata hankkeen uusien rakenteiden osalta, mitä vaikutuksia mahdollinen tulva aiheuttaisi rakenteille tai toiminnalle.

Haittojen estäminen ja hallinta

Ympäristöonnettomuuksiin ja poikkeustilanteisiin tulee laatia arviointitulosten perusteella riittävän laajalle vaikutusalueella ulottuva suunnitelma terveys- ja ympäristöhaittojen vaikutusten estämiseksi ja minimoimiseksi.

Tulvariskien hallitsemiseksi on tarpeen kuvata ennakointia ja varautumista erilaisiin tulvatilanteisiin: 1) Kokemäenjoen vedenkorkeuden nousu ja 2) pitkäaikainen rankkasadejakso. Lisäksi tulisi kuvata toiminta erilaisissa tulvatilanteissa sekä keinot vähentää vahinkoja.

Tässä yhteydessä tulisi tarkastella, onko hankkeen sijoittamisella nykyisiin rakennuksiin lähelle Kokemäenjokea ratkaiseva merkitys riskien hallinnassa ja estämisessä verrattuna hankkeen sijoittamiseen tehdasalueella etäämmälle joesta.

Raportointi ja havainnollistaminen

Kemikaaliriskien arvioinnista tulisi esittää erillisraportti ainakin siltä osin kuin tieto on julkista.

Ilmasto

Ympäristövaikutusten estäminen sekä sopeutuminen ja ilmastokestävyys

Tulvat. Ilmastonmuutokseen sopeutumista varten hankekuvaukseen on tarpeen kuvata Kokemäenjoen tulvan ennakointiin liittyvät viranomaisten ja voimalaitosten toiminnot.

Sääolojen äärevöityminen. Usean vuorokauden kestävät rankkasateet (3 vrk) tulisi ottaa huomioon ympäristöönnettomuusriskien hallinnan herkkyytstarkastelussa, vaikka pitkäaikaiset sadejaksot eivät ole oletuksena esimerkiksi rakentamiskorkeuksissa/-luvista.

Ilmastonmuutoksen hillintä

Hankkeeseen liittyvät energian säästötoimet ja säästöt olisi vähintään kuvattava laadullisesti.

Pilaantuneen maaperän vaikutukset vesistöön rakentamisaikana s. 34, 36, 42, 45–46

Arviointiohjelman mukaan tehdasaluetta peittää soraa ja hiekkaa sisältävä täyttömaakerros, ja sen alla on savikerros. Tehdasalueella on lisäksi jätetäyttö- ja ylijäämämaatäyttöalueita. Arviointiohjelman mukaan arvioidaan hankkeen vaikutuksia pilaantuneeseen maaperään. Hankkeen vaikutusten arvioinnin lähtökohtien kannalta on tarpeen tarkentaa tietoja maaperän pilaantuneisuudesta hankkeen rakentamisen kaivuualueilta ja arvioida näiden tietojen perusteella pilaantuneesta maasta muualle ympäristöön mahdollisesti aiheutuvia haittoja.

Hankekuvaus ja nykytilan kuvaus s. 36–37

Hankekuvauksessa on kuvattava rakentamisalueiden maaperän laatu siten, että voidaan varmistaa, että hankkeesta ei rakentamisen aikana aiheudu elohopean kulkeutumista Kokemäenjokeen. Nykytilan kuvauksessa on suositeltavaa lisäksi esittää yleispiirteinen arviointi syistä, jotka ovat aiheuttaneet Varsinais-Suomen ELY-keskuksen lausunnon kuvassa esitetyt kohonneet korkeat pitoisuudet.

Tehdasalueen maaperän pilaantuneisuutta elohopealla on suositeltavaa havainnollistaa karttakuvassa. Jätetäyttöjen sijainti ja kohonneiden elohopeapitoisuuksien esiintyminen tulisi esittää karttatarkasteluna YVA-selostuksessa käyttäen hyväksi 2000-luvulla alueella tehtyjä tutkimuksia (kohta 5.2).

Arviointimenetelmät sekä riskit pinta- ja pohjavesille s. 45–46

Arviointiohjelman mukaan elohopealla pilaantuneita maita voi löytyä vielä tutkimattomista kohdista tehdasalueella. YVA-ohjelman mukaan arvioidaan rakentamisen aikana siirrettävien massojen mahdollinen pilaantuneisuus.

Nykytilan kuvaus

Tehdasalueen pilaantuneesta maasta on runsaasti käytettävissä olevia tietoja. Arviointiohjelmaan tulee lisätä pilaantuneista maista ja täyttöalueista yhteenvetokartta, jota tulee täydentää arviointitulosten mukaan arviointiselostukseen. Hankkeen kaivuualueista tulee esittää myös tarkemmat karttakuvat tiedot. Karttojen tulee havainnollistaa kaivualueiden etäisyyttä Kokemäenjoesta. Lisäksi tulee lisätä tiedot voimassa olevista pilaantuneen maan kunnostamisluvista, joita ei ole vielä kunnostettu. Myös näiden kohteiden tiedot tulee esittää karttayhteenvedossa.

Pilaantuneen maaperän ja orsiveden arvioinnit

Arvioinnin tulee sisältää erityisesti tiedot rakentamisaikana kaivettavien alueiden maaperän mahdollisesta pilaantuneisuudesta. Mikäli uuden säiliöalueen ja/tai piharakenteiden tai kuljetusreittien rakentaminen kohdistuu tehdasalueen pilaantuneen maaperän alueille, arviointiselostuksessa tulee esittää olemassa olevat tiedot maaperän pilaantuneisuuden ja orsiveden laadun tutkimustuloksista.

Mikäli juuri kaivuualueilta ei ole vielä maaperäanalyysyjä, maaperän pilaantuneisuuden tai pilaantumattomuuden arvioimiseksi, tulee ottaa riittävästi näytteitä mahdollisten elohopeapitoisuuksien määrittämiseksi. Pilaantuneisuutta tulee arvioida PIMA-asetuksen (VnA 214/2007) mukaan ja analyysituloksista tulee esittää erillisraportti.

Mahdollisten elohopealla pilaantuneiden maamassojen tuottamat riskit ja vaikutukset Kokemäenjokeen tulee arvioida tulosten perusteella.

Pinta- ja tekopohjavedet

Arviointiohjelman mukaan arvioidaan hankkeen ympäristöonnettomuustilanteista käytön aikana mahdollisesti aiheutuvia päästöjä, jotka vaikuttaisivat Kokemäenjoen vedenlaatuun ja sedimentteihin ja välillisesti vesieliöstöön ja ihmisten terveyteen ja virkistykseen.

Menetelmä, aineisto, asiantuntemus s. 49

Arviointiohjelman mukaan hankkeen onnettomuustilanteiden vesistövaikutuksia Kokemäenjokeen arvioidaan vesistömallilaskennalla. Työssä kuvattavat kemikaalit ovat EPI (epikloorihydriini CAS 106-89-8) ja Fennostrength PA 21. Mallinnuksessa käytetään SOBEK-jokimallia, jota on jo kalibroitu virtaama- ja vedenkorkeustietojen perusteella. Tehdään ns. worst case scenarion mukaan: päästö 30 m³ ja virtaama alimmillaan. Lisäksi tutkitaan keski-virtaama-tilanne. Menetelmässä tulee käyttää riittävää vesistömallinnuksen ja tulosten analysoinnin asiantuntemusta. Arvioinnin tulosten tarkastelun tulee sisältää tiedot epävarmuustekijöistä ja mahdollisista tietojen puutteista.

Pintavesivaikutusten arvioinnissa tulee ottaa huomioon rakentamisen vaikutukset, mikäli rakentaminen kohdistuu elohopealla pilaantuneeseen maaperään.

Vaikutusten merkittävyys ja toteuttamiskelpoisuus

Kokemäenjoen vedenlaatuun ja vesieliöstöön kohdistuvia haittoja voi arvioida mallinnustulosten mukaan vesistöön muodostuvien pitoisuuksien perusteella. Merkittävyyttä tulee arvioida ja havainnollistaa myös pitoisuuksien pituusjakauman (pitoisuus suhteessa aikaan ja matkaan) perusteella eri etäisyyksillä (vähintään purkualue, uimaranta, vedenottamo, Natura-alue).

Vaikutusten merkittävyyden ja toteuttamiskelpoisuuden arvioissa tulee ottaa huomioon erityisesti Huittisten vedenottamo ja Virttaankankaan tekopohjavesilaitos osana Turun seudun vesihuoltoa, Natura-alue sekä Kokemäenjoen virkistyskäyttö ja turvallisuus.

Onnettomuusriskien ja seurausten estäminen s. 49

Vesistövaikutusten estämisessä ja kemikaaliriskien hallinnassa tulee ottaa huomioon myös pitkäaikaiset rankkasateet ja tulvat ja niihin liittyvät arviointitulokset.

Raportoinnit ja havainnollistaminen

Vesistövaikutuksia on suositeltavaa havainnollistaa arviointiselostuksessa selkein karttakuvoin ja piirroksin. Vesistömallinnuksen tarkemmat tulokset tulee esittää erillisraportissa.

Luontovaikutukset s. 37, 43–49

Vaikutusalueen rajaus

Hankkeen vaikutusalue sijoittuu Pirkanmaan ja osin Varsinais-Suomen alueelle. Kokemäenjoen Natura 2000 -alue tulee ottaa mukaan hankkeen vaikutusalueeseen, koska kyseisen Natura 2000 -alueen suojeluperusteisiin voi kohdistua vesistövaikutuksia hankkeen rakentamisen ja poikkeustilanteissa käytön aikana.

Hankealueen nykytila

Arviointiohjelman nykytilan kuvaukseen tulee lisätä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen toiminta-alueella sijaitseva Kokemäenjoen Natura 2000 -alue (FI0200148) ja kuvaus sen suojeluperusteena olevista luontoarvoista.

Luontovaikutusten arviointi

Arviointiohjelman mukaan arvioidaan hankkeen jäähdytysvesien kasvavan lämpökuorman vaikutukset vesiluontoon ja poikkeustilanteiden vaikutukset vesiluontoon.

Ympäristöonnettomuustilanteisiin liittyvät vesistövaikutukset ovat arvioitavissa, kun edellä mainitut vesistövaikutusmallin laskelmien tulokset ovat valmistuneet toukokuussa.

Samoin on tarkasteltava ilmanlaatumallinnusten perusteella, voiko ympäristöonnettomuustilanteiden päästöillä olla vaikutuksia luontoarvoihin.

Rakentamisvaiheeseen mahdollisesti liittyvät elohopealla pilaantuneen maan käsittelystä aiheuttavat vesistökuormitus ja sen vaikutukset Natura-alueeseen sekä vesieliöihin ja ekosysteemiin tulee tarvittaessa arvioida.

Ympäristövaikutusten arviointiin tulee sisällyttää vaikutusten arviointi Selvalan yksityiseen luonnonsuojelualueeseen sekä Natura 2000 -alueisiin (ns. Natura -tarveharkinta).

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset s. 26, 30–31, 41, 43, 49

Arviointiohjelman mukaan arvioidaan ihmisten elinoloihin, terveyteen ja viihtyvyyteen kohdistuvia ilmapäästöjä, liikennettä ja sen melua sekä sosiaalisia vaikutuksia. Arviointiselostuksessa kerrotaan ympäristöonnettomuuksien vaikutuksista lähialueen ihmisiin. Lisäksi arvioidaan jäähdytysvesien vaikutusta Kokemäenjoen virkistyskäyttöön lähialueella.

Vaikutusalueen rajaus

Ihmisiin kohdistuvia olennaisia vaikutuksia kohdistuisi lähialueelle Pehulan kylän ja Äetsänmäen asuinalueille käytön aikana mukaan lukien raskaan liikenteen haitat. Arviointiohjelman alustavaa vaikutusaluetta on tarkistettava, koska arvioitavien ympäristöonnettomuuksien vaikutusalueet voivat olla Kokemäenjokeen kohdistuvien vaikutusten kautta erittäin laajat ulottuen Turun seudun väestöön ja myös teollisuuden toimintaan.

Raportointi

Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointitulosten ymmärrettävyys ja havainnollisuus on tärkeää, vaikka hanke sijoittuu olemassa olevalle tehdasalueelle. Laadukas raportointi tukee osallistumista YVA-menettelyn aikana ja sitä seuraavissa lupamenettelyissä. Yleisötilaisuuden perusteella ainakin lähialueella on selkeää tiedontarvetta hankkeen ja tehdasalueen ympäristövaikutuksista ja niiden hallinnasta.

Liikenne ja liikenneturvallisuus

Hankekuvaus ja nykytila

Nykyiset liikenneturvallisuusvaikutukset Pehulan kylän taajamassa tulivat esiin yleisötilaisuudessa. Tiedot on perusteltua ottaa arviointien lähtökohtiin ja kuvata todellisuudessa käytössä olevat eri kuljetusreitit.

Vaikutusalue

YVA-ohjelmassa esitettyä hankkeen vaikutusaluetta on tarpeen laajentaa liikenteeseen liittyvien vaikutusten osalta. Erityisesti vaarallisten aineiden kuljetusten reittien muutosta tulee tarkastella seudullisella ja tarpeen mukaan valtakunnanosan tarkkuudella.

Arviointikriteerit ja merkittävyys

Liikennemäärien ajallinen vaihtelu vuodenajan, viikonpäivien ja kellonaikojen suhteen on merkityksellistä liikenteen häiriövaikutusten, kuten melun ja liikenneturvallisuusvaikutusten arvioinnin kannalta.

Melun ja liikenneturvallisuusvaikutusten arvioinnissa on myös koettu muutos otettava huomioon. Tehtaan lähialueella liikenneturvallisuuden kannalta ongelmallisiksi koettuja paikkoja voivat olla koulujen, virkistys-, ulkoilu- ja leikkipaikkojen kohdat, samoin kuin jalankulku- ja pyöräreittien risteämiskohdat.

Vaarallisten aineiden kuljetusten onnettomuusriskin muutoksen arvioinnissa tarkastelua voi suhteuttaa valtakunnalliseen VAK-määrätietoon seudullista ja sitä laajempaa tarkastelua varten. Paikallisella tasolla tarkastelua voi kohdistaa liikenneturvallisuuden ongelmakohtiin.

Lisäksi tehdasalueen kuljetusreitin osalta on tarpeen arvioida vaikutusten merkittävyyttä rakennettuun kulttuuriympäristöön ja tarvittaessa havainnollistaa kuvin muutoksen vaikutuksia.

Luvat s. 24

Vaarallisten aineiden alueellisista kuljetusrajoituksista päättää Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi kunnan esityksestä. Rajoitus voi koskea määrättyä aluetta, tietä tai tien osaa. Kunnan on tiedotettava rajoituksesta. Kielto osoitetaan liikennemerkein.

Alueellisen rajoituksen tarvetta on mahdollista harkita YVA-menettelyn tuottaman tiedon pohjalta. Tehdasalueen viitoitus on nykyisellään toteutettu ohjeistuksen mukaan eli tehdas on viitoitettu maantieltä 249 Päätien liittymästä.

Maankäyttö, rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Arvioinnissa tulee ottaa huomioon hankealueella ja sen lähialueella olevat Pirkanmaan 1. maakuntakaavan merkinnät ja niihin mahdollisesti kohdistuvat vaikutukset.

Maankäytön kuvauksessa on suositeltavaa mainita, että asemakaavan TT-merkintä on 30 vuotta vanha. Asemakaava tulisi tarkistaa määräysten osalta koskien esim. hulevesien järjestämistä teollisuusalueella nyt tai myöhemmin.

Nykytilan kuvauksessa tulee esittää tehdasalueen kulttuurihistorialliset arvot ja kuvaukset vaikutusalueen rakennuksista. Äetsän voimalaitos on otettava huomioon valtakunnallisesti merkittävänä rakennetun ympäristön kohteena (puuttuu ohjelman kuvasta 10, sivu 29).

Arvioinnissa tulee ottaa erityisesti huomioon Kemiantien päässä oleva rakennuskohde ympäristöineen.

Yhteisvaikutukset

Arviointiohjelman mukaan yhteisvaikutuksia arvioidaan kemikaalien ympäristöönnettomuuk-sien yhteydessä. Mahdolliset yhteisvaikutukset on arvioitava aina Natura-tarveharkinnan osana. Arvioitava hanke on muutos tehdasalueella, joten hankkeen yhteisvaikutukset nykyisen toiminnan kanssa ovat olennaisia arviointiohjelmassa mukaan lukien kuljetukset tehdas-alueella.

Luonnonvarat

Hankeeseen liittyy mahdollisuus nykyisen rakennuskannan hyödyntämisestä ja Vaasan tehta-an prosessilaitteiden kierrätyksestä Sastamalaan. Muun muassa näitä näkökohtia on suosi-teltavaa kuvata yleispiirteisesti hankkeen vaikutuksissa. Samoin tuotantolaitoksen prosessien ja tilojen energiatehokkuus sekä kuljetusmatkojen pituuden muutokset voivat liittyä luonnon-varojen kulutukseen.

Haittojen estäminen suunnittelulla ja lieventäminen s. 46, 49

Arviointiohjelman mukaan selvitetään ja suunnitellaan hankkeen aiheuttamien haitallisten ympäristövaikutusten estäminen ja lieventäminen, ja toimenpiteiden tehokkuutta mitataan seurannalla. Suunnitelmat tulee esittää arviointiselostuksessa yksilöidysti siten, että siitä sel-viää nimenomaan hanketta koskevat suunnitteluratkaisut, ratkaisujen tehokkuus hankkeen arvioinnissa todettujen merkittävien ympäristövaikutusten kannalta mukaan lukien yhteisvai-kutukset. Erityisesti tulee tarkastella ympäristöönnettomuuksien riskin hallintaa ja seurausten minimoinnin tehokkuutta.

Epävarmuudet

Lisäksi arviointiselostuksessa tulee olla ymmärrettävästi mukana arviointeihin liittyvät mah-dolliset tietojen puutteet ja keskeiset oletukset, joilla arviointitulokset ovat voimassa. Erillisra-porteista tulee ilmetä tarkemmat tiedot menetelmien epävarmuuksista.

Vaikutusten merkittävyyden arviointi

Haitallisten ympäristövaikutusten merkittävyyden arvioinnissa käytetyt kriteerit tulee ilmetä YVA-selostuksesta. Arviointiselostuksesta tulee ilmetä myös, miten laadullisesti arvioitujen ympäristövaikutuksen merkittävyys on määritetty ja miten osallistumisessa ja ihmisiin kohdistuvissa arvioineissa saatu palaute paikallisesta tiedosta ja arvoista on otettu huomioon.

Arviointiselostuksesta tulee ilmetä eri arvioinneista vastaavien asiantuntemus.

Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset s. 24

Turvallisuusselvitys päivitetään märkälujarahartsin ja selkeytyksen apuaineen tuotannon osalta, kun hanke toteutuu. Tukes toimittaa päivitetyn turvallisuusselvityksen tietoineen ja johtopäätöksineen pelastusviranomaiselle ulkoisen pelastussuunnitelman päivitystä varten. Lisäksi sammutusjätevesisuunnitelma on päivitettävä, kun hanke toteutuu.

Osallistuminen

Arviointiohjelmassa on tarpeen ottaa huomioon mielipiteessä ja yleisötilaisuudessa (muistio ympäristöhallinnon Intenet-sivulla) esille tuodut osallistumiseen liittyvät näkökohdat kuten yleisötilaisuuden ajankohta ja tiedottamisen jakelut jatkossa arviointiselostusvaiheessa.

Raportti

Arviointiselostuksen laadinnassa tulee noudattaa yhteysviranomaisen lausuntoa arviointiohjelmasta. Arviointiselostuksesta tulee esittää selvitys siitä, miten yhteysviranomaisen lausunto on otettu huomioon.

Arviointiselostuksessa tulee esittää kokonaiskuva hankkeen merkittävistä vaikutuksista siten, että käytön normaalitilanteiden, ympäristöönnettomuuksien ja muiden poikkeustilanteiden sekä rakentamisaikaisten vaikutusten arvioinnit ovat selkeinä kokonaisuuksina. Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on tarpeen esittää arviointiselostuksen liitteenä.

Arviointiohjelman tarkistaminen (YVAA 9 § Arviointiohjelma)

Hankkeesta vastaavan tulee tarkistaa arviointiohjelmaa yhteysviranomaisen lausunnon mukaan.

Johtaja

Olli Madekivi

Ylitarkastaja

Leena Ivalo

Suoritemaksu 9760 €

Maksun peruste ja oikaisuvaatimus. Maksu määräytyy valtion maksuperustelain (150/1992) 8 §:n ja valtioneuvoston asetuksessa (3/2014) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten maksullisista suoritteista olevan maksutaulukon mukaisesti.

Maksuvelvollinen voi vaatia virheellisen maksun oikaisua Pirkanmaan ELY-keskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

Yhteysviranomaisen lausunnosta tiedottaminen

Yhteysviranomainen lähettää lausuntonsa tiedoksi lausunnonantajille ja mielipiteen esittäneelle. Kopiot arviointiohjelmasta saaduista lausunnoista ja mielipiteestä lähetetään hankkeesta vastaavalle. Alkuperäiset lausunnot ja mielipiteet säilytetään Pirkanmaan ELY-keskuksen arkistossa.

Yhteysviranomaisen lausunto on yleisön nähtävillä vähintään kuukauden ajan vaikutusalueen kunnissa ja luettavissa kirjastoissa ja Internetissä:

Sastamalan kaupungintalo, Aarnontie 2A ja Äetsän kirjasto, Keikystie 3
Huittisten kaupungintalo, Risto Rytin katu 36 ja kirjasto Lauttakylänkatu 26
Pirkanmaan ELY-keskus, Yliopistonkatu 38, Tampere
Internet-sivut www.ymparisto.fi/KemiranSastamalanYVA

TIEDOKSI Lausunnonantajat
Mielipiteen esittäjä
Suomen ympäristökeskus (lausunto ja 2 kpl arviointiohjelmaa)